

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Water & Maritime

Aan: Provincie Gelderland
Van: Arend de Wilde
Datum: 31 mei 2023
Kopie: Team Nederbetuwe
Ons kenmerk: BG6777-RHD-XX-XX-ME-X-0001
Classificatie: Projectgerelateerd
Gecontroleerd door [Click or tap here to enter text.](#)

Onderwerp: Aanvulling ganzenfoerageergebied

Aanleiding

Waterschap Rivierenland is het project "Dijkversterking Waalbandijk Neder-Betuwe" gestart. Hiervoor is een Natuurtoets opgesteld (Royal HaskoningDHV, 2023). In deze natuurtoets is het effect van de dijkversterking getoetst aan kerngebieden voor ganzenfoerageergebieden. De Provincie Gelderland hanteert de methodiek uit Van den Bremer et al. (2020) om effecten op de draagkracht van ganzenfoerageergebieden te toetsen. Daarin hoort, naast de toetsing van de kerngebieden, ook getoetst te worden aan 'overige foerageergebieden'. In deze memo is deze aanvullende toetsing uitgevoerd.

Achtergrond

Kerngebieden omvatten 26% van het totale oppervlak aan potentieel geschikt foerageergebied in de Rijntakken en herbergen gemiddeld rond de 80% van de ganzen. De actuele draagkracht, inclusief zekere toekomstige ontwikkelingen, laat zien dat voor de 4 relevante ganzensoorten de actuele draagkracht bijna 3.000 tot ruim 11.000 ha groter is dan de benodigde draagkracht en dus ruim voldoende is voor de instandhoudingdoelstellingen voor de ganzen (Van den Bremer et al. (2020).

De bestaande Waalbandijk blijft in het kader van de dijkversterking grotendeels op dezelfde locatie liggen. Wel worden de taluds en bermen op verschillende plekken verbreedt. De buitendijkse verbredingen raken 0,5 hectare kernfoerageergebied zoals aangegeven in Van den Bremer et al. (2020). Dit is reeds getoetst in de Natuurtoets (Royal HaskoningDHV, 2023). In het Natura 2000-gebied liggen naast de kerngebieden ook andere gras- en bouwlanden die als overig ganzenfoerageergebied begrensd zijn. In het volgende hoofdstuk zijn deze conform dezelfde methodiek getoetst.

Foeragerende ganzen zijn verstoringsgevoelig voor onder meer wegverkeer. In Van den Bremer et al. (2020) wordt uitgegaan van een verstoringsafstand voor wegverkeer van 100m. Bovenop de Waalbandijk ligt een weg. Alle veranderingen in het maaiveld als gevolg van de dijkversterking liggen binnen 100 m van de weg en dus binnen de verstoringscontour. Slechts zeer lokaal wordt de top van de dijk, met daarop een weg, verplaatst als gevolg van de dijkversterking. De verstoring van het huidige ganzenfoerageergebied afkomstig van wegverkeer blijft daarom vrijwel gelijk als voor de ingreep. Feitelijk gebruik van de aangewezen foerageergebieden direct naast de dijk door ganzen is daardoor zeer beperkt en van feitelijke veranderingen in verstoring zal dan ook vrijwel geen sprake zijn.

Toetsing

De exacte oppervlakte aan overig foerageergebied dat verandering ondergaat als gevolg van het project is niet bekend. Op basis van extrapolatie van de oppervlakte aan beïnvloed kerngebied is dat naar

verwachting in de orde grootte van 15-40 ha. Voor deze toetsing wordt de worst case van 40 ha aangehouden.

Om het daadwerkelijke draagkrachtverlies als gevolg van de voorgenomen activiteit te bepalen moeten de hectares in de huidige en toekomstige situatie vermenigvuldigd worden met de draagkrachtcijfers per gewastype en per gebruiksintensiteit. Omdat het gewastype en de gebruiksintensiteit daarvan niet exact bekend is, wordt weer vanuit worst case met de hoogste productiewaarden (=productiegras) gerekend (=1,76 kolganseenheden (kge)/ha).

De methodiek volgend geldt dan dat de draagkracht als gevolg van de voorgenomen activiteit maximaal $40 * 1,76 = 70,40$ kolganseenheden (kge) afneemt.

Om in beeld te krijgen of de resterende draagkracht per soort nog toereikend is om de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar te brengen, is het draagkrachtverlies ten gevolge van de voorgenomen activiteit teruggerekend naar soortniveau. Dit is gedaan op basis van de aantalsverhouding tussen de soorten binnen het plangebied. Hierbij zijn dezelfde verhoudingen aangehouden zoals deze voor de berekening van de effecten voor de kerngebieden gebruikt zijn. De verhouding Kolgans : Grauwe Gans : Brandgans is dan 0,48 : 0,27 : 0,25. Dit soortspecifieke draagkrachtverlies is vervolgens in mindering gebracht op de actuele draagkracht in Natura 2000-gebied Rijntakken (overeenkomend huidige ganzenaantallen) wat vervolgens afgezet kan worden tegen de instandhoudingsdoelstelling per soort.

Voor de kerngebieden was het draagkrachtverlies al bepaald in de natuurtoets. Het verlies aan draagkracht voor de overige foerageergebieden dient hier dus bij opgeteld te worden om te komen tot het totale effect van de dijkversterking. De volgende tabel vat dit samen.

Tabel 1. Draagkracht ten gevolge van de realisatie van dijkversterking, de actuele draagkracht in Natura 2000-gebied Rijntakken (op basis van seizoensgemiddelde 2012/13-2017/18), de resterende draagkracht (actuele draagkracht – draagkrachtverlies) en de benodigde draagkracht voor de instandhoudingsdoelstellingen in kolganseenheden (kge).

Soort	Verlies draagkracht (kge) overige en kern-foerageergebieden	Actuele draagkracht (kge)	Resterende draagkracht (kge)	Benodigde draagkracht (kge)
Brandgans	$1,5 + 33,8 = 35,3$	3970	3935	699
Grauwe gans	$1,6 + 19,0 = 20,6$	17243	17222	10541
Kolgans	$2,8 + 16,9 = 19,7$	41870	41850	35400
Totaal	$5,85 + 70,40 = 76,25$			

Tabel 1 laat zien dat de draagkracht voor Brandgans, Grauwe gans en Kolgans ook na uitvoeren van de voorgenomen activiteit nog ruim voldoende is voor het behalen van de voor Natura 2000-gebied Rijntakken geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

Conclusie

Er is geen sprake van negatieve effecten op ten aanzien van Brandgans, Grauwe gans en Kolgans geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000-gebied Rijntakken ten gevolge van oppervlakteverlies omdat de resterende draagkracht ruim voldoende is.